

ЗАКОН

О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ДУАЛНОМ ОБРАЗОВАЊУ

Члан 1.

У Закону о дуалном образовању („Службени гласник РС”, бр. 101/17 и 6/20), члан 2. мења се и гласи:

„Члан 2.

У смислу овог закона утврђују се следећи појмови:

1) „дуално образовање” је модел реализације наставе у систему средњег стручног образовања и васпитања у коме се кроз наставу у школи и учење кроз рад код послодавца, стичу, усавршавају, односно изграђују знања, вештине, способности и ставови (у даљем тексту: компетенције) у складу са стандардом квалификације и планом и програмом наставе и учења;

2) „послодавац” је правно лице или предузетник, државни орган, установа или друга организација чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе који испуњава прописане услове за учење кроз рад ученика у дуалном образовању и чија делатност омогућава достизање знања вештина и ставова прописаних одговарајућим планом и програмом наставе и учења у дуалном образовању (у даљем тексту: план и програм наставе и учења) у делу који се остварује учењем кроз рад;

3) послодавац у смислу овог закона јесте и орган унутрашњих послова и одбране, код којих се учење кроз рад реализује у складу са прописима који уређују рад тих органа и овим законом, осим одредаба овог закона које се односе на финансијско обезбеђење ученика;

4) „учење кроз рад” је организован процес током кога ученици, под непосредним вођством и надзором инструктора и уз праћење координатора учења кроз рад, у реалном радном окружењу код послодавца, а изузетно и у школи и тренинг центру, стичу компетенције прописане стандардом квалификације;

5) „инструктор” је лице у радном односу код послодавца, које самостално обавља делатност, односно друго лице које ангажује послодавац, у складу са законом, које непосредно обезбеђује да се током учења кроз рад реализују садржаји прописани планом и програмом наставе и учења и одговорно је да ученици стекну компетенције прописане стандардом квалификације;

6) „координатор учења кроз рад” је наставник са одговарајућим образовањем за предмет из којег се реализује учење кроз рад, који у сарадњи са инструктором планира, прати, реализује и вреднује остваривање учења кроз рад код послодавца;

7) „програм реализације учења кроз рад” је документ који даје детаљан увид у начин реализације образовног профила код послодавца, а који заједно развијају и доносе школа и послодавац за период укупног трајања образовног профила;

8) „план реализације учења кроз рад” је оперативни документ који садржи динамику, место и распоред реализације учења кроз рад у току школске године, а који доноси школа у сарадњи са послодавцем на основу програма

реализације учења кроз рад. План реализације учења кроз рад саставни је део годишњег плана рада школе;

9) „тренинг алијанса” је облик удруживања најмање два послодавца који омогућава остваривање исхода учења из стандарда квалификације кроз учења кроз рад, у складу са планом и програмом наставе и учења;

10) „тренинг центар” је статус који, у складу са овим законом, може да стекне школа која има одговарајуће ресурсе за стицање компетенција ученика и одраслих у симулованом радном окружењу, у складу са образовним, привредним и развојним потребама једне или више јединица локалне самоуправе.”

Члан 2.

У члану 3. став 1. тачка 4) мења се и гласи:

„4) етичност – поштовање личности и достојанства и права ученика и одраслог и остваривање услова за остваривање циљева образовања и васпитања.”.

Став 2. мења се и гласи:

„Институционално партнерство и сарадња између министарства надлежног за послове образовања (у даљем тексту: Министарство), службе Владе надлежне за дуално образовање и Национални оквир квалификација (у даљем тексту: Канцеларија), Привредне коморе Србије, Завода за унапређивање образовања и васпитања, Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања, Агенције за квалификације, као и савета и тела именованих на националном нивоу надлежних за образовање, успоставља се ради спровођења дуалног образовања на националном нивоу.”

Члан 3.

Члан 6. мења се и гласи:

„Члан 6.

Обим учења кроз рад, у складу са потребама привреде, износи 60% од укупног броја часова предвиђених планом и програмом наставе и учења.

Учење кроз рад реализује се у складу са школским календаром током школске године, најдуже осам сати дневно, односно највише 24 сата недељно, а изузетно може и до 30 сати недељно ако се реализује у блоку.

Учење кроз рад не може да се реализује у времену од 22,00 часа до 6,00 часова наредног дана.

Учење кроз рад реализује се у целости код једног, односно више послодаваца у складу са планом и програмом наставе и учења.

Изузетно од става 4. овог члана, део учења кроз рад може да се реализује и у школи и тренинг центру кроз симулацију радног окружења, у складу с планом и програмом наставе и учења, односно уколико га код послодавца није могуће остварити у целини.

У школи може да се реализује највише 25% а у тренинг центру највише 30% часова учења кроз рад предвиђених планом и програмом наставе и учења.”

Члан 4.

После члана 6. додају се назив члана и члан 6а који гласе:

„Програм реализације учења кроз рад

Члан 6а

Програм реализације учења кроз рад је документ који садржи:

- 1) активности које ће ученик реализовати на учењу кроз рад као и исходе учења из стандарда квалификације и делове програма наставе и учења који се тим активностима остварују;
- 2) обим учења кроз рад који ће се реализовати код послодавца;
- 3) радна места или послове на којима ће се реализовати учење кроз рад, са списком опреме (машине, алате и др.) на којој ће ученици радити;
- 4) начин обезбеђивања реализације наставе на језику националне мањине, ако се учење кроз рад реализује на језику националне мањине;
- 5) динамику остваривања и вредновања учења кроз рад;
- 6) друге елементе који могу бити од значаја за реализацију плана и програма наставе и учења, а у вези су са специфичним условима у школи, односно код послодавца.

Програм учења кроз рад заједнички доносе школа и послодавац и саставни је део уговора о дуалном образовању.

Школа и послодавац могу да мењају и допуњују програм учења кроз рад ако је то потребно због организације рада код послодавца, у случају промене броја ученика на учењу кроз рад и другим случајевима када није могуће реализовати учење кроз рад по донетом програму.

Обим учења кроз рад из става 1. овог члана може се смањивати само ако се ученику обезбеди реализација учења кроз рад у истом или већем проценту код другог послодавца, тренинг центру или у школској радионици, у складу са овим законом.

Послодавац, односно школа је у обавези да у року од осам дана достави Привредној комори Србије, односно Канцеларији измењен програм учења кроз рад.

Евиденцију учења кроз рад води школа и послодавац на посебном обрасцу чији садржај и изглед прописује министар, у складу са правилником којим се прописују евиденције у средњој школи.

Опис дела учења кроз рад који се реализује у школи или у тренинг центру израђује школа и саставни је део годишњег плана рада школе.”

Члан 5.

Члан 7. мења се и гласи:

„Члан 7.

Структуру уписа ученика у образовне профиле који се реализују у дуалном моделу образовања за средње школе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе утврђује Министарство у конкурсу за упис ученика у средњу школу, на основу плана за укључивање послодавца у дуално образовање, у складу са овим и законом којим се уређује средње образовање и васпитање.

Предлог плана за укључивање послодавца у дуално образовање припрема Привредна комора Србије и доставља га Канцеларији, најкасније до 15. марта текуће године за наредну школску годину.

Предлог плана из става 2. овог члана садржи податке о образовним профилима и школама, пословно име, односно назив послодавца, седиште,

матични број, образовни профил, број ученика који може да прими на учење кроз рад, општину и место извођења учења кроз рад и назив школе која може да реализује тражени образовни профил.

Канцеларија утврђује предлог плана из става 2. овог члана и доставља га Министарству, најкасније у року од осам дана од дана пријема предлога.

На захтев школе, министар може да одобри да се одељење формира спајањем два или више образовних профила који се реализују у дуалном образовању у истом трајању, као и од ученика уписаних по дуалном и по класичном моделу на исти образовни профил, у складу са упутством којим се уређује начин формирања одељења у средњим школама.

Распоређивање ученика за учење кроз рад врше у сарадњи ученик, родитељ, односно други законски заступник, послодавац и школа.

Начин распоређивања ученика за учење кроз рад прописује министар, на предлог Канцеларије уз прибављено мишљење Привредне коморе Србије.”

Члан 6.

У члану 9. став 5. на крају текста додају се речи: „и програмом реализације учења кроз рад.”

Члан 7.

У члану 11. став 1. тачка 7) мења се и гласи:

„7) да послодавац није кажњаван за прекршај прописан законом којим се уређује спречавање злостављања на раду и прописима који уређују област безбедности и здравља на раду, као и да није кажњаван за кривично дело злостављања у смислу кривичног законика;

После тачке 7) додају се тач. 8) и 9) које гласе:

8) да је послодавац са школом сачинио програм реализације учења кроз рад;

9) да послодавац има закључен предуговор о дуалном образовању.”

Члан 8.

Члан 12. мења се и гласи:

„Члан 12.

Захтев за проверу са доказима о испуњености услова из члана 11. овог закона, послодавац подноси Привредној комори Србије.

Привредна комора Србије образује комисију за утврђивање испуњености услова за извођење учења кроз рад код послодавца (у даљем тексту: Комисија) за образовни профил.

Комисија из става 2. овог члана има три члана, од којих се два именују на предлог министарства из реда просветних саветника, спољних сарадника, односно наставника, а трећи члан је представник Привредне коморе Србије.

Чланови комисије свој рад обављају без накнаде.

Привредна комора Србије, на предлог Комисије, послодавцу који је испунио све прописане услове, издаје потврду о испуњености услова за извођење учења кроз рад (у даљем тексту: Потврда), у року од 15 дана од дана пријема предлога Комисије.

Ако је више послодавца поднело захтев за извођење учења кроз рад у Алијанси, потврда се издаје за сваког послодавца члана Алијансе.

Привредна комора Србије решењем утврђује да послодавац не испуњава услове за извођење учења кроз рад и ово решење је коначно у управном поступку.

Ако послодавац престане да испуњава услове из члана 11. овог закона, Привредна комора Србије, на предлог Комисије, доноси решење о престанку испуњености услова за извођење учења кроз рад и ово решење је коначно у управном поступку.

Ако један или више чланова алијансе престану да испуњавају услове за извођење учења кроз рад, Алијанса у сарадњи са школом обезбеђује реализацију исхода учења код другог послодавца у Алијанси, код другог послодавца који није у Алијанси, у школи или тренинг центру, о чему обавештава Привредну комору Србије.

Када је подносилац захтева из става 1. овог члана послодавац који је државни орган, установа или друга организација чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, Привредна комора Србије издаје Потврду на основу достављеног програма учења кроз рад.

Организација, састав и начин рада Комисије и друга питања од значаја за утврђивање испуњености услова за учење кроз рад код послодавца и Алијансе послодавца, ближе се уређују општим актом Привредне коморе Србије.

Послове провере испуњености услова за извођење учења кроз рад и издавања исправа из ст. 5-8. овог члана Привредна комора Србије обавља као поверене послове.”

Члан 9.

После члана 12. додају се називи чланова и чл. 12а и 12б који гласе:

„Регистар послодавца који испуњавају услове за реализацију учења кроз рад

Члан 12а

Привредна комора Србије води и редовно ажурира регистар послодавца за које је утврђено да испуњавају услове за извођење учења кроз рад.

Регистар из става 1. овог члана води се као јединствена електронска база података, а подаци из регистра објављују се на званичној интернет страници Привредне коморе Србије.

У регистар из става 1. овог члана, уписују се подаци о регистарском броју потврде, пословном имену, односно називу и матичном броју послодавца, имену, презимену и функцији одговорног лица код послодавца и броју и датуму решења о престанку испуњености услова за извођење учења кроз рад.

Трошкове издавања потврде, вођења и уписа у регистар из става 1. овог члана, сноси Привредна комора Србије.

Послове вођења регистра из става 1. овог члана Привредна комора Србије обавља као поверене послове.

Канцеларија за дуално образовање и Национални оквир квалификација

Члан 12б

Канцеларија:

1) прати стање у вези са применом прописа и других аката којима се уређује дуално образовање и унапређење, усклађеност, развоја и функционисања дуалног образовања;

2) повезује јавни и приватни сектор ради економског и образовног планирања, целоживотног учења и развоја људских ресурса;

3) учествује у припреми докумената јавних политика, нацрта закона, других прописа и општих аката којима се уређује дуално образовање и у координацији активности на њиховом спровођењу;

4) израђује студијско-аналитичке документе и припрема предлоге за унапређивање уписне политике за дуално образовање;

5) остварује међународну сарадњу и развојне иницијативе, координацију активности и учешће у програмирању и имплементацији домаћих и међународних пројеката у области дуалног образовања;

6) иницира унапређивање јединственог информационог система просвете у делу који се односи на дуално образовање;

7) унапређује партнерства, односно прати рад и пружа стручне подршке раду надлежних институција, тела и социјалних партнера укључених у процесе дуалног образовања;

8) реализује конкурс у складу са подзаконским актом из члана 34. став 8. овог закона;

9) пружа стручну и административну подршку раду комисије за праћење и развој дуалног образовања;

10) обавља и друге послове у складу са законом и оснивачким актом.”

Члан 10.

У члану 15. став 1. тачка 7) брише се.

После става 1. додају се ст. 2. и 3. који гласе:

„Програм учења кроз рад је саставни део уговора о дуалном образовању.

Уговор о дуалном образовању школа и послодавац закључују за сваку нову генерацију ученика и за сваки образовни профил.”

Члан 11.

У члану 16. став 1. мења се и гласи:

„Школа закључује уговор о дуалном образовању са једним или више послодаваца који имају Потврду, а са којима је претходно израдила програм учења кроз рад, у складу са чланом 6а овог закона и закључила предговор о учењу кроз рад.”

У ставу 4. после речи: „Министарство” додају се речи: „и Канцеларију”.

Члан 12.

После члана 26. додају се назив члана и члан 26а који гласе:

„Прелазак ученика на други модел реализације наставе

Члан 26а

Ученици уписани на образовни профил који се реализује по класичном моделу могу да пређу на реализацију тог профила по дуалном моделу, ако послодавац обезбеди додатна места за учење кроз рад.

Ученици уписани на образовни профил који се реализује у дуалном образовању могу да пређу на реализацију тог профила по класичном моделу од следеће школске године, у договору са послодавцем са којим имају закључен уговор о учењу кроз рад, као и ако уговор о учењу кроз рад буде раскинут у складу са овим законом.”

Члан 13.

У члану 29. став 1. тачка 1) речи: „којима се уређује рад” бришу се.

У тачки 4) на крају текста тачка и запета замењују се запетом и додају се речи: „осим ако послодавац или школа обезбеде да учењу кроз рад присуствује друго лице које познаје језик те националне мањине;”

Став 2. мења се и гласи:

„Изузетно од става 1. тачка 5) овог члана, инструктор може бити и лице које:

1) поседује основе педагошко-дидактичких знања и вештина и има важећа овлашћења да буде инструктор, а која су издала национална или међународна регулаторна тела, из области на које се овлашћење односи, односно орган из члана 2. тачка 3) овог закона;

2) наставник практичне наставе и наставник стручних предмета у средњој школи и са положеном лиценцом за наставника.

3) које је обучено за послове ментора/инструктора кроз друге пројекте које се баве учењем кроз рад у оквиру формалног и неформалног образовања;”

После става 2. додају се нови ст. 3. и 4. који гласе:

„Лицу из става 2. тачка 2) овог члана које испуњава услове из става 1. тач. 1)–4) и 6) овог члана, Привредна комора Србије издаје лиценцу за инструктора без похађања обуке и полагања испита за инструктора.

Лицу из става 2. тачка 3) овог члана које испуњава услове из става 1. тач. 1)–4) и 6) овог члана, Привредна комора Србије утврђује усаглашеност програма по којем је лице оспособљавано за послове ментора и по потреби га упућује на додатну обуку за инструктора и на полагања испита за инструктора.”

Досадашњи ст. 3–5. постају ст. 5–7.

Члан 14.

Назив члана и члан 32. мењају се и гласе:

„Завршни испит и стручна матура

Члан 32.

Завршни испит и стручна матура за образовне профиле који се реализују у дуалном образовању, реализују се у складу са законом којим се уређују основе система образовања и васпитања и законом којим се уређује средње образовање и васпитање.

Податак о обиму оствареног учења кроз рад и списак послодаваца код којих је учење кроз рад обављено уписује се у јавне исправе, у складу са правилником којим се уређују јавне исправе у средњем образовању и васпитању.”

Члан 15.

После члана 32. додају се назив члана и члан 32а који гласе:

„Вредновање дуалног образовања

Члан 32а

Вредновање квалитета рада школа које реализују образовне профиле у дуалном образовању остварује се према стандардима и по поступку прописаном у складу са законом којим се уређују основе система образовања и васпитања.”

Члан 16.

У члану 34. после става 2. додаје се нови став 3. који гласи:

„Накнаду за учење кроз рад послодавац може исплаћивати и у различитим износима по годинама школовања сходно нивоу знања ученика у распону од најмање 30% од минималне цене рада по сату нето па навише, с тим да укупна накнада за учење кроз рад исплаћена на нивоу образовног профила мора да износи најмање 70% од минималне цене рада по сату нето исплаћене за тај период.”

После досадашњег става 3. који постаје став 4. додају се ст. 5–8. који гласе:

„Ако се учење кроз рад обавља у тренинг центру ученик нема право на накнаду из ст. 2. и 3. овог члана, осим ако се реализује на захтев, послодавца.

Поред уговора о учењу кроз рад, послодавац може са учеником, односно његовим родитељем или другим законским заступником да закључи и уговор о стипендирању.

Средства за финансијску подршку дуалном образовању, која се остварује кроз помоћ школама и привреди ради школовања ученика за дефицитарна занимања могу се обезбедити у буџету Републике Србије.

Ближе услове за финансијску подршку из става 7. овог члана утврђује Влада.”

Члан 17.

После члана 34. додају се назив члана и члан 34а који гласе:

„Тренинг центар

Члан 34а

Статус тренинг центар у складу са овим законом, може да стекне јавна школа која је верификована за реализацију образовних профила у дуалном образовању и која има одговарајуће ресурсе за стицање компетенција ученика и одраслих у симулованом радном окружењу, у складу са образовним, привредним и развојним потребама једне или више јединица локалне самоуправе.

Школа која има статус тренинг центра може да обавља следеће послове:

- 1) реализује део учења кроз рад за своје и ученике других школа;
- 2) реализује све облике практичне наставе за које има одговарајућу опрему и средства, за своје и ученике других школа;
- 3) реализује стручну матуру и завршни испит, за своје и ученике других школа;
- 4) реализује учење кроз рад у дуалном моделу студија у високом образовању;
- 5) обавља стручно усавршавање за своје и наставнике других школа, у складу са законом;

- 6) реализује обуке и практични рад за све активности образовања одраслих, у складу са законом;
- 7) пружа услуге каријерног вођења и саветовања, у складу са законом;
- 8) реализује обуке на захтев послодавца због потреба технолошких промена у процесима рада и ради повећања конкурентности кроз развој нових технологија и иновација;
- 9) пружа друге услуге у складу са општим актом школе о раду тренинг центра.

Тренинг центар се образује као организациона јединица школе, а услуге из става 2. тач. 5)-9) овог члана које пружа корисницима сматрају се услугама које школа пружа у оквиру проширене делатности у смислу закона којим се уређују основе система образовања и васпитања.

Услуге из става 2. тач. 5) – 9) овог члана које школа пружа као тренинг центар финансирају се из средстава корисника.

Статус тренинг центра може да стекне јавна средња школа ако се утврди потреба за образовним, привредним и развојним потребама једне или више јединица локалне самоуправе.

Акт о школама које имају статус тренинг центра доноси Влада.

Ближе услове за доношење акта о додели статуса тренинг центра из става 5. овог члана као и услове у погледу начина рада и начина коришћења средстава из става 3. овог члана и сарадње тренинг центра са другим јавним школама и послодавцима утврђује Влада, на предлог Министарства, по прибављеном мишљењу Канцеларије.”

Члан 18.

Одредба члана 3. став 1. овог закона примењиваће се почев од школске 2034/35. године.

Обим учења кроз рад у плановима и програмима наставе и учења који буду донети од школске 2026/27. године до доношења планова и програма наставе и учења у складу са чланом 3. став 1. овог закона, за трогодишње образовне профиле износи најмање 60% од укупног броја часова стручних предмета, а за четворогодишње образовне профиле најмање 40% од укупног броја стручних предмета, с тим да се учење кроз рад по разредима може реализовати у обиму до 80% броја часова стручних предмета у том разреду.

До почетка примене планова и програма наставе и учења из става 2. овог члана, обим учења кроз рад у постојећим дуалним образовним профилима може да се повећа укључивањем часова практичних облика наставе, ако послодавац има могућности за реализацију.

До доношења планова и програма наставе и учења у складу са ставом 2. овог члана закона обим учења кроз рад утврђује се у складу са прописима донетим до ступања на снагу овог закона.

Подзаконски акти за спровођење овог закона донеће се у року од годину дана од дана његовог ступања на снагу.

Члан 19.

Завршни и матурски испит полажу се у школи за ученике који завршавају средње образовање у трогодишњем, односно четворогодишњем трајању у року који је прописан законом којим се уређује средње образовање.

За ученике који завршавају средње образовање у трогодишњем трајању у школи се полаже завршни испит средњег стручног образовања и васпитања, у складу са законом којим се уређује средње образовање.

За ученике који завршавају средње образовање у четворогодишњем трајању у школи се полаже стручна матура у складу са законом којим се уређује средње образовање.

Члан 20.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.